

مشارکت سیاسی در ایران امروز؛ در ارزیابی تطبیقی با آمریکا، فرانسه و

انگلیس

حمیدرضا طالقانی اصفهانی

استادیار، دارای تحصیلات دکتری مدرسی معارف اسلامی، گروه معارف اسلامی، دانشگاه علوم

پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان

چکیده:

مشارکت مردم در تصمیم‌گیری‌های کلان، یکی از مهم‌ترین اصول نظام‌های مردم‌سالار در دنیای امروز است. گرچه موضوع نقش مردم در پدیدآوردن نظام سیاسی نیز، در این راستا اهمیت فراوان دارد؛ اما آنچه در این مقاله مورد توجه قرار گرفته است، مطالعه تطبیقی دخالت مستمر و مشارکت مستقیم و غیرمستقیم مردم در اداره‌ی حکومت و گزینش حاکمان و یا تعیین ناظرانی برای مهار کردن قدرت، در جمهوری اسلامی ایران و در مقایسه با کشورهای آمریکا، فرانسه و انگلیس است. مهمترین ابزار در این عرصه، برگزاری انتخابات در موارد گوناگون است که مردم با شرکت در آن، به گزینش نمایندگان و وکلای خود در نهادهای عالی‌ه‌ی نظام سیاسی، مبادرت می‌ورزند. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نوعی حکومت نمایندگی را طراحی کرده است که بر اساس آن، حکومت به وسیله‌ی نمایندگان مردم اداره می‌شود؛ نمایندگانی که با برگزاری انتخابات عمومی متعدد؛ در عرصه‌ی رهبری نظام؛ به طور غیر مستقیم و در عرصه‌های اجرایی و قانون‌گذاری؛ به طور مستقیم، برگزیده می‌شوند. جمهوریت و دموکراسی در ایران امروز، در عین حال که منطبق بر موازین مردم‌سالاری است؛ اما به لحاظ تمایز؛ بلکه تباین ایدئولوژیک و فرهنگی با غرب سکولار و لیبرال دموکراسی، با نظام‌های سیاسی کشورهایی؛ نظیر فرانسه، انگلیس و آمریکا که در قالب‌های حزبی و جامعه مدنی مبتنی بر دموکراسی‌های پارلمانی رقابتی نخبه‌گرا و تکثرگرا طراحی شده اند، تفاوت‌های عمده داشته و الگوی نوینی از مردم‌سالاری دینی را عرضه کرده است که در عین برخورداری از بسیاری از مزایا و امتیازات نظام‌های مزبور، فاقد بسیاری از محدودیت‌ها و کاستی‌های آن‌ها نیز هست.

واژگان کلیدی: مشارکت سیاسی، ایران، آمریکا، فرانسه، انگلیس.